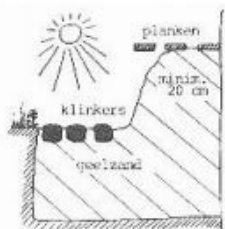

NESTHULP

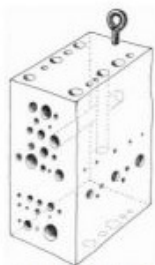
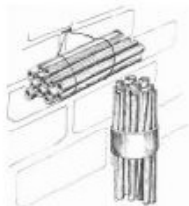

Solitaire wespen en bijen houden van warme zon-beschenen plaatsen. Zonnige paden of stoepen met klinkers in geel zand, met voegen ertussen, zijn prima nestplaatsen. Steile randen van zand, leem, löss of mergel worden graag gebruikt.

Een schaars begroeide zandhoop kan uw tuin vele dankbare gasten bezorgen.

Muren van ruwe natuursteen met veel kieren en spleten en zo mogelijk hier en daar gevoegd met leem, zijn geliefde nestplaatsen. Ook vermolmde stronken van wilg, populier, eik of berk zijn bijzonder in trek. Leg of zet ze zonnig neer.

Wie bundels ophangt met holle takjes biedt ook een nestplaats. Bamboe is buitengewoon goed bruikbaar. Stukjes tak van vlier, braam, framboos en roos, zelfs gebundeld riet, kunnen als nestplaats dienen.

Houtblokken, waarin u gangen boort, zijn ideaal voor vele bijen, zoals metselbijen en klokjesbijen.

De houtsoort is vrij onbelangrijk, mits u zorgt voor zo glad mogelijke gangen. Zachtere houtsoorten kunt u dan beter kops boren. U mag de gangen niet door en door boren.

De diameter kan 2 tot 12 mm bedragen, met het accent op diameters tot 8 mm. Boor diepe gangen, met een lange boor, minstens 8-12 cm. Hang de nesthulp op in de zon op een hoogte van 1 tot 5 meter.

Hoe meer variatie, hoe meer dieren u aantrekt en hoe langer de periode waarin insecten actief zullen zijn in uw nestblok. Als bepaalde diameters veel gebruikt worden, dan kunt u gaten van die maat bij boren. Het nestblok moet het hele jaar door blijven hangen, in weer en wind.

INSECTENVREES

Dat de gangen gebruikt worden ziet u aan het in- en uitvliegen van insecten. U kunt er rustig bij gaan staan. Hooguit durven de beestjes niet te komen of te vertrekken omdat u er dichtbij staat. Ze steken echt niet.

Als de gangen met zand, hars, steentjes of een vliesje zijn afgesloten, dan weet u dat er een nestje van een solitaire bij of wesp in is gemaakt.

Ook voor kinderen is het bewonderen van de activiteit van de dieren erg leuk. Bovendien helpt u ze van de insectenvrees af, die ook voor volwassenen het bewonderen van de dieren in de weg staat.

opengemaakt
slakkenhuis
met nestje van
metselbij

In de nestblokken zullen vaak metselbijen gaan wonen, die tot de groep van de buikverzamelende bijen behoren. Het is prachtig om te zien hoe deze dieren met een buik vol stuifmeel de gangen in en uit kruipen en ze dichtmetselen.

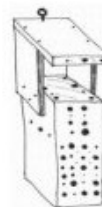
VOEDSELHULP

U kunt vele bijen helpen, door planten te zetten die lang bloeien en niet 'dubbelbloemig' zijn. Hoe groter en langduriger het aanbod aan bloeiende planten, hoe beter. Vele keukenkruiden zijn bijzonder geliefd. Ook 'wilde tuinen' kunnen ware paradijzen zijn voor onze inheemse bijen en wespen. Door het aanbieden van nesthulp krijg uw tuin er een dimensie bij.

Veel succes!

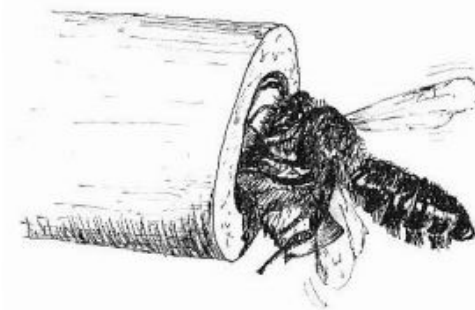
een behangersbij draagt een bladstukje
naar haar nest in een bamboestokje

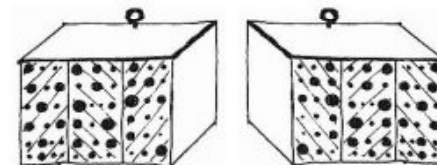
Brochure: P. van Breugel, Veghel
Tekeningen: L. en P. van Beurden, P. van Breugel

IVN-Veghel

NESTHULP VOOR INSECTEN

nog meer genieten
van uw mooie tuin

bijenhouder
en toch geen imker

eens iets anders
dan een mezenkast

en deze steken niet

INSECTEN HELPEN?

Ij bent gek!

Insecten zijn bij menig modern mens niet erg geliefd.

Vlinders en soms ook libellen worden nog wel mooi gevonden, maar de rest is gewoon lastig, overbodig of gevaarlijk. En in ieder geval griezelig. Zelfs rupsen, zonder welke vlinders niet zouden bestaan, ontkomen niet aan onze emotionele afkeer.

Toch verdienen insecten een veel positievere waardering. En niet alleen omdat ze mooi, interessant en nuttig zijn. Insecten spelen door hun verscheidenheid en aantal immers een zeer belangrijke rol in het biologische evenwicht. Alleen al als voedselbron voor veel vogels zijn ze onmisbaar. Ook zou menige plant niet meer bestaan zonder de vele duizenden soorten insecten die zorgen voor de bestuiving.

Helaas is er steeds minder levensruimte voor deze beestjes en ontbreekt de variatie aan planten en natuurlijke holtes die zij nodig hebben om te bestaan.

Een simpel voorbeeld: Zagen we 100 jaar geleden honderd vlinders, dan zien we er nu één!

En dat geldt dan ook nog voor veel soorten.

Het wordt tijd, dat de mens meer oog krijgt voor de overlevingskansen van de vele soorten insecten. Daarbij is het goed mogelijk om hulp te bieden in de eigen omgeving. Daarvoor hoeft je echt niet gek te zijn.

In deze brochure willen wij een lans breken voor een vrijwel onbekende insectengroep, de

solitaire bijen en wespen

ALLES ALLEEN!

Bijen en wespen hebben meestal een slechte naam.

Van de meer dan 5000 soorten bijen en wespen die in Nederland voorkomen, blijken echter nog geen tien soorten soms overlast te kunnen bezorgen. Het betreft dan altijd dieren, die in een kolonie bij elkaar leven, de zogenaamde sociale insecten. De limonadewespen, de honingbij en ook hommels en mieren behoren hiertoe.

Al deze dieren offeren zich bij bedreigende situaties op om de kolonie te verdedigen of om zichzelf te beschermen, als ze knel komen te zitten. Dat kan voor ons knap vervelend uitpakken.

Er zijn echter in ons land nog ruim 700 soorten bijen en wespen, die wel een angel bezitten, maar die ons nooit lastig vallen. Ze hebben namelijk geen kolonie te verdedigen.

Het zijn dieren die alles alleen doen. Daarom heten ze de *solitaire bijen en wespen*. Maar omdat ze geen overlast veroorzaken, kent vrijwel niemand ze. Toch zijn bedoelde dieren van buitengewoon belang voor de natuur.

opengemaakte bamboestokje met nestjes metselbij

DE LEVENSLOOP VAN SOLITAIRE BIJEN

Bijen zijn insecten, die hun larven voeden met stuifmeel als eiwitbron. De sociaal levende honingbij is algemeen bekend, maar er zijn in ons land zeker 300 soorten solitaire bijen. Daarvan zijn sommige soorten zeer zeldzaam en enkele zijn misschien al wel uitgestorven. Omdat ze alleen in de vrije natuur, dus in het "wild" voorkomen, worden de hommels en solitaire bijen ook wel "wilde bijen" genoemd.

De levensloop van solitaire bijen is vrij simpel, maar elke soort heeft een eigen variant ontwikkeld.

De moederbij zoekt of maakt in haar eentje een nestplaats. Meestal is dat een gangetje in hout of steen of een zelf gegraven gang in de grond; soms kleit ze zelf een woninkje. Dan gaat ze op zoek naar stuifmeel. Vele soorten bezoeken alleen speciale inheemse planten en daarom tref je ze alleen aan in de korte periode dat die betreffende planten bloeien. In die tijd verzamelt de moederbij stuifmeel aan de haren van de achterpoten (pootverzamelaars), of aan de haren aan de buik (buikverzamelaars) en draagt het naar de nestholte. Daar wordt het met een beetje nectar gekneet tot een bolletje.

Als er genoeg verzameld is, wordt er een ei op gelegd. Vervolgens sluit de bij het holletje af en laat alles aan het eigen lot over. Zo maakt ze een aantal "cellen" met stuifmeel en ei. Daaruit ontwikkelt zich een larve, die het stuifmeel eet, zich dan inspint en vervolgens verandert in een pop.

Tenslotte komt daaruit dan het volwassen dier tevoorschijn. Meestal is dat pas het jaar daarop, als de plant weer bloeit, waarop de bij gespecialiseerd is. De moederbij leeft maar enkele weken, dus de bijen van de nieuwe generatie leren niets van hun ouders.

Ze worden volleerd geboren!

wolbij

Mannelijke bijen leven nog korter dan de vrouwelijke bijen. De mannen komen na de winter eerder tevoorschijn en zoeken alle mogelijke plaatsen af naar de te verwachten vrouwtjes. Na de paring is hun levenstaak volbracht en sterven ze. Mannelijke bijen hebben overigens nooit een angel.

Er zijn soorten bijen die niet groter zijn dan enkele millimeters. Andere soorten kunnen wel 2 cm groot zijn.

SOORTEN BIJEN

Nu is al gezegd dat elke bijensoort een eigen variant op bovenstaande levensloop kent. Vaak zijn de Nederlandse namen voor de bijen dan ook afgeleid van het gedrag en soms van het uiterlijk van de dieren. Enkele voorbeelden:

zandbij bij nestgang

Zandbijen maken hun nesten meestal in de grond. Hun zandhoopjes zien er uit als kleine molshoopjes en worden vaak verward met de zandhoopjes van mieren of pieren. In haast elke woonwijk komen tientallen van dergelijke nestjes voor.

Metselbijen plakken hun nestgangen met vochtig zand of met leem dicht. Vaak worden oude kevergangen gebruikt.

Klokjesbijen verzamelen stuifmeel op planten die klokjes (campanula's) worden genoemd.

Behangersbijen bekleden de nestgang eerst met afgeknagde stukjes blad. *Wolbijen* doen dat met haren van planten.

Koekoeksbijen verzetten helemaal geen werk. Ze smokkelen hun ei stiekem bij een ander binnen. De larven ontwikkelen zich ten koste van de larve van de bij, die het nest maakte.

SOLITAIRE WESPEN

Ons land kent enkele honderden soorten wespen, die ons nooit lastig vallen en alles alleen doen. Ze maken hun nesten in aanwezige gangen of graven die uit in vermolmd hout of in de grond. Wespen zoeken 'vlees' in plaats van stuifmeel. Andere insecten dienen daarom als eiwitbron. Deze wespen zijn dus zeer nuttig – ze helpen mee in het bestrijden van "plaaginsecten". Zo zijn er vele soorten die luizen vangen. Andere soorten jagen op vliegen, rupsen of keverlarven.

In een gifvrije tuin kunnen de solitaire insecten bijdragen aan het biologische evenwicht. Er is een bijzonder probleem – in onze nette wereld is er geen gaatje meer te vinden. Geen hol takje staat de hele winter overeind. Hout met kevergaten wordt gelijk opgestookt. Maar daarmee ruimen we alle nestmogelijkheden op. Met nesthulp leveren wij een bijdrage aan het voortbestaan van vele unieke en nuttige dieren!